EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET
12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.) Hans Schöier
Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis
sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46
Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650
Tellimishinnad:
Aasta .... kr. 147:—
Termin (4 kuud) ...... kr. 53:—
Kuu .... kr. 15:—
Kuulutusehind 75 ööri mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren
Upplaga C
Teisipäeval, 21. aprillil 1970
Nr. 91 (3375)

Varssavi: Bonn tunnustagu ametlikult Oder-Neisse piiri

VARSSAVI — Nädala keskel algab Varssavis Poola-Läänesaksa läbirääkimiste kolmas voor. Eesmärgiks on alates sõja-aastalist soigusolnud ühenduste taastamine. Poliitilistest ringkondadest Varssavis aga toonitatakse, et kui üldse mingisuguste sidemete taaselustamisest saab juttu olla, peab Bonn ofitsiaalselt tunnustama praegust Poola läänepiiri, s.t. Oder-Neisse liini. Öeldakse, et Lääne-Saksamaa poolt ette pandud leping, mis näeb ette mittekallaletungi pakti ja territoriaalseid garantiisid kunagi ei saa asendada formaalset ja rahvusvaheliselt heakstunnistatud Poola läänepiiri. Poolakad meenutavad, et Poola ja Saksa vahel võimiti ka a. 1934 mittekallaletungi leping, kuid juba aasta hiljem hakkas Berliin nõudma piiride revideerimist.

M. Pommer SURNUD

Göteborgis suri laupäeval, 18 aprillil insener Martin Pommer 60 aasta vanuses.

Martin Pommer oli aastaid juhtivalt tegev eesti avalikus ja seltskondlikus elus, olles pikki aastaid Göteborgi Eesti Seltsi esimeheks ja selle tegevuse hingeks. Martin Pommer oli aktiivselt kaastegev ka Göteborgi Eesti Maja saamisel.

Viimasel ajal oli ta raske haiguse tõttu aktiivsest elust kõrval.

Eesti major Austraalias

SYDNEY (EPL)— Major Rein Haring, kes Austraalia armee 5. pataljonis kompanii ülemana tegi kaasa kolmeteistkümne kuulise rindeteenistuse Vietnamis, saabus tagasi Austraaliasse ja veetis teenistuse ja pühade puhkuse oma vanemate kodus Sydneys eeslinnas Bankstownis.

Major Haring on eestlastest kõrgeima sõjaväelise kraadiga tegevväe ohvitser Austraalia armees. Vietnamis oli lühemat aega major Haringu abiks kaaseestlane kapten Tormo Räe jun.

Major Haring lõpetas Wollongongi gümnaasiumi 1953 aastal ja peale sunduslikku sõjaväe teenistust astus Portsea (Vic.) ohvitseride kooli mille 1957 a. lõpetas noorema leitnandina. Ta on teeninud mitmetes armee väljaõppe üksustes ja armee 2. pataljoni kooseisus oli rakendatud kaheks aastaks Malayasse. Enne Vietnamisse minekut (1968 a.) ülendati majoriks.

Majori vanemad olid tuntud kinoomanikud Narvas. Majori isa töötas kuni pensioni ajani Port-Kembla rauatööstuses ametnikuna ja oli Sydney Jaani koguduse Wollongongi piirkonna organiseerija ja esimees.

Edutamised

Vattenfallsverketis on esimeseks osakonnainseneriks nimetatud palgaastmes Ae 30 **J. Nuder** ja osakonnainseneriks palgaastmes Ae 28 **Ago Lokko**, palgaastmes Ae 26 **K. G. Rang** ja **M. R. Kalm**, palgaastmes Ae 23 **O. Niit**. Esimeseks büroosekretäriks palgaastmes Ae 23 **T. Papp**.

Kandideerib professuurile

Chalmersi tehnikaülikooli vakantsele arhitektuuriprofessori kohale on kandideerinud 6 arhitekti-teadlast, nende hulgas Stockholmi tehnikaülikooli arhitektuuriprofessori kohustetäitja Jaan Allpere.

Stalini—Berija "eksituse" ohvrid väljakaevamisel Katõni metsas a. 1943.

"Oleme teinud suure vea" ütles Berija Katõni kohta

Katõn on väike metsa-ala Smolenski ligidal, Nõukogude Venemaa lääneosas. Aprillis 1943 avastati selles piirkonnas viibivate saksa vägede poolt Katõni metsas suured masshauad, millest leiti mitme tuhande poole ohvitseri laibad, tapetud asjatundlike kuklalaskudega. Laibad olid punaarmee poolt vangi võetud poola ohvitseride omad. Sakslased süüdistasid mõrvas venelasi, venelased süüdistasid sakslasi.

Saksamaa tungis Poolale kallale 1. septembril 1939 ja paari nädalaga vallutas umbes poole Poola riigi maa-alast. Stalin-Hitleri pakti kohaselt tungis 17. septembril Poolasse punaarmee, võttes vangi umbes veerand miljonit poola sõjaväelast. Nende hulgas oli üle 15 000 ohvitseri, kes alamväelastest otsekohe eraldati ja paigutati kolme vangilaagrisse Koselskis, Starobelskis ja Ostashkovos. Ohvitseride perekonnad olid nendega kirjavahetuses mõne kuu jooksul, kuid alates 1940. a. aprillist vastuseid enam ei tulnud. Kirjad tulid tagasi märkusega "Saatjale tagasi — adressaat lahkunud mujale". Ainult 400 poola ohvitseri umbes 15 000-st jätkasid kirjavahetust.

Lauluõpetaja Helene Lepper

Kui Nõukogude Liit uuendas diplomaatilised suhted Poola pagulasvalitsusega 1941. a. suvel, saatsid poola diplomaadid korduvalt järelepärimisi venelastele nende poola sõjavangide kohta. Neid mehi oli vaja poola uues armees võitluseks sakslaste vastu.

Kõigile järelepärimistele tuli sama vastus: kõik poola ohvitserid on vangist vabastatud ja on teel oma kaasmaalaste juurde.

Ühel juhul poola saadik Moskvas, Stanislav Kot, küsis Stalinilt isiklikult teateid kadunud meeste kohta. Stalin vastas, et mehed on repatrieeritud, kuid siis Koti juureolekul helistas NKVD peakorterisse. Saades sealt mingi vastuse, Stalin tegi teist juttu ja keeldus kadunud meeste teemal edasi kõnelemast.

Lavrenti Berialt, NKVD ülemalt, sai poola diplomaat puikleva vastuse: "Me oleme teinud vea, suure vea." Nõukogude julgeoleku minister Merkulov vastas samale küsimusele: "Oleme teinud vea. Need me[illegible] ole saadaval. Me anname teile teised."

Nii jäigi nende ohvitseride saatus teadmatuks, kuni saksa väed 1941. aasta juunis tungisid oma senisele liitlasele kallale. Katõni metsa-ala, mis oli olnud punaarmee valduses alates septembrist 1939, sattus sakslaste kätte juulis-augustis 1941.

Aprillis 1943 sakslased teatasid masshaudade avastamisest, väites, et hauad sisaldavad üheteistkümne tuhande poola ohvitseri laipu. Kui Poola Punane Rist palus rahvusvahelist Punast Risti seda mõrvalugu uurida, keeldus Nõukogude Liit koostööst niisuguse uurimisega ja katkestas diplomaatilised suhted Poola eksiilvalitsusega. Sealjuures Nõukogude Liit, kes 18 kuu jooksul oli kinnitanud, et kõik poola sõjavangid on vabastatud, muutis nüüd juttu, kinnitades, et leitud laibad on tõesti poola ohvitseride omad, kuid tapetud sakslaste poolt. Tegelikult ainult 4143 laipa kaevati välja, kuid venelased olid pani arvuga 11 000. Erapooletud vaatlejad järeldasid, et puuduvad 7 000 veelgi kadunud meest on maetud kusagil mujal Nõukogude Liidus.

Peale haudade avastamist sakslased kutsusid laipu uurima kaheteistkümnest rahvusvahelisest teadlasest koosneva rühma. Need mehed olid teadlikud selles, et sakslased kavatsevad Katõni kasutada propagandaks, ja seetõttu nad olid eriti valvel. Nende teadlaste hulgas oli eriteadlasi kohtu-meditsiini, arstiteaduse, kriminoloogia, õigusteaduse, patoloogia ja teistelt aladelt. Rühma kuulusid belglane, bulgaarlane, helveetslane, hollandlane,

Järg. lhk. 2.

UUDISEID... LÜHIDALT

PARIIS — Külastades Marseille läheduses asuvat raketibaasi, sõnas prantsuse kaitseminister Debré, et Prantsusmaal on tuleva aasta keskpaigu valmis esimene kontigent interkontinentaalseid rakette. Tegemist oleks üheksa raketiga, kusjuures kolmeastmeliste rakettide tegevusraadius on umbes 3 000 km ja laengu lõhkejõud võrduks umbes 150 kilotonni trotüüliga. Debré toonitas, et kui poleks tuumarelvastuse alal tehtud pingutusi, poleks Prantsusmaal olnud tänapäeval mingit maailmapoliitilist tähtsust.

TOKIO — Kommunistlik Hiina ja Jaapan kirjutasid alla üks aasta kehtivale kaubalepingule, mille koguväärtus on umbes 3,5 miljardit krooni. Hiinlased omalt poolt aga sundisid jaapani läbirääkijat alla kirjutama ka ühisele kommünikeele, milles teravalt kritiseeritakse Jaapani praegust poliitikat. Pekingi väljapressimis-kommünikees öeldakse muuhulgas, et jaapaanlased "taaselustavad USA abiga oma sõjalisi traditsioone".

BONN — Nordrhein-Westfaleni osariigis murti sisse kommunistliku partei peakorterisse. Hävitati ruumide sisustus ja terve hulk valimispropagandat. Politsei pole seniajani sissemurdjate jälile saanud. Kohalikud punased aga toonitavad surmkindlalt, et "sabotaashnikud" olid saksa neonatsistid.

BERLIIN — Idasaksa jahilennukid tulistasid ja sundisid maanduma üht läänesaksa eralennukit ühe läkaköhas lapsega pardal. Lennuk oli sattunud idasaksa territooriumi kohale, väidavad idasakslased. Viibimine suures kõrguses leevendab läkaköha ja tegemist oli puhtakulise ravikuuriga, mitte spionaazhiga, märgivad läänesakslased.

HAVANNA — Fidel Castro tegi Havanna raadios teatavaks, et "USA päritoluga palgasõdurite bande" maabus Bakacoas, Kuuba idaosas. Tekkinud lahingus sai surma kaks "palgasõdurit", kolm võeti vangi. Kaotused kuubalaste poolel olid suuremad, neli langenut. Vene uudistebüroo Tass omalt poolt seletab, et tegemist olevat olnud "palgatud kontrrevolutsionääridega USA-st". Castro ei märkinud Havanna raadios kunagi, et maabunud relvastatud mehed olid ameeriklased, kuid ta toonitas, et nad tulid USA-st.

LONDON — Amnesty International tegi ametlikult teatavaks, et N. Liidu võimud paigutavad "tülikaid" poliitilisi vange hullumajadesse. Sääl antakse neile mitmesuguseid drooge, mis tekitavad mentaalseid ja füüsilisi vigastusi. Seejärele tehakse teatavaks, et tegemist on hullumeelsetega, misjärele väljastatakse ka vastavad dokumendid. Amnesty Internationali inglise osakond kriipsutab peale selle alla ka fakti, et N. Liidus peetakse vanglates ja vangilaagrites kinni tuhandeid isikuid, keda süüdistatakse ebaseadusliku usutegevuses, sovjeti poliitika vastu protesteerimises ja põrandaaluste kirjutiste levitamises.

Stipendium T. Parmingule

Tõnu Parming.

Käesoleval õppeaastal Helsingi ülikooli Sotsioloogia Instituudi juures Fulbrighti-nimelise stipendiaadina viibiv Tõnu Parming on saanud suurima stipendiumi Yale ülikoolis USA-s doktorikraadi saavutamiseks. N. n. "University Fellowship" annab rahalist toetust igal õppeaastal 4350 dollarit kuni eelmainitud teaduslik kraad on saavutatud. Edasiõppimise võimalusi pakkusid värskele stipendiaadile ka Columbia ja Harvardi ülikoolid.

Tõnu Parming on sündinud Pärnus ja emigreerus Ühendriikidesse Saksamaa kaudu. Keskhariduse sai ta Hackensack High Schoolis New Jerseys. Juba enne keskkooli lõpetamist oli talle määratud eri uurimusstipendium Cornelli ülikooli National Science Foundation poolt. Ta matrikuleeris Princetoni ülikoolis, mille lõpetas "summa cum laude" sotsioloogias, kõrgemate akadeemiliste tulemustega kateedri ajaloos. Ta oli seal University Scholar ja sai ka Isidore Brown nimelise eriauhinna teadusliku uurimuse eest, mis käsitles Ameerikas sündinud eesti laste kohanemist. Tõnu Parming töötas ka uurimusassistendian kahele Princetoni professorile. Tema erialadeks sotsioloogias on rassa, etniliste gruppide suhted, perekonna sotsioloogia ja rahvastiku küsimused. Akadeemiliselt kuulub Eesti Üliõpilaste Seltsi.

Tõnu Parming on olnud aktiivne k eestlaskonnas, olles kahel korral kasvatajaks NY eesti laste suvekodus. IV Põhja-Ameerika Eesti Päevade Peapidustuste toimkonnas "Koguja" suurlaagri vanemskautide juht, lektor Metsaülikoolis jne. On abielus Marju Rinkiga.

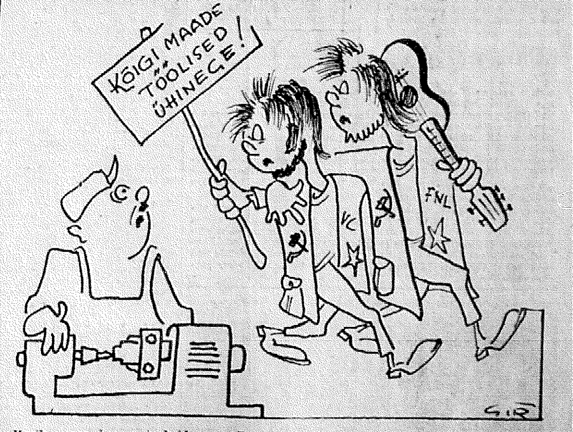

Maailma parandame meie, kuid arve, selle maksad ikkagi sina.

40 aastat lauluga H. Lepperi juubelid

Stockholmi Jakobi kirikus toimub laupäeval, 25. aprillil algusega kell 15 Helene Lepperi laulustuudio 20-nda aastapäeva tähistamiseks vaimulik õpilaskontsert. Kontserdiga tähistatakse ühtlasi lauluõpetaja 70-ndat sünnipäeva.

Helene Lepperi laulustuudio on jäänud visaks eesti vokaalmuusika arendamise kooliks Stockholmis.

Helene Lepper alustas lauluõpetusega Saksamaalt tulles Mälarhöjdenis a. 1950. Laulupedagoogilise tegevusega algas ta juba iseseisval kodumaal ning jätkas seda Saksamaal, kus tal tuli Berliinis öiendada lauluõpetaja eksamid. Ta jutustab:

— Tegelikult on mu laulupedagoogiline tegevus kaks korda pikem kui praegune juubel — 40 a. Sündisin Peterburis, kus isa oli kindlustusseltsi ametnikuks, hiljem läksime Harkovisse, kus ma alustasin muusikaõpinguid ühe lauluõpetaja juures. 1920 opteerus perekond kodumaale tagasi ning asus Rakverre, kus mina sain koha pedagoogina keelte ja laulu alal. Olin siis vaid 20-aastane, seljataga alles gümnaasium. Siis kolisime Tallinna, kus ma alustasin õpinguid Tallinna konservatooriumis prof. Sternbergi lauluklassis. Samuti õppisin eraõpetaja Barbara Malama juures, kelle juures samal ajal õppis hiljem kuulsaks saanud Miliza Korjus, ka Valentine Kask oli tema õpilasi.

Pr. Malama tuli Peterburi konservatooriumist. Tallinna perioodil tal endal enam häält ei olnud, sellegipoolest oskas ta oma intensioone edukalt edasi anda. Õppisin veel mitu aastat ka Amanda Degli Abbati juures Tallinnas, siis sõitsin Saksamaale, kus õppisin Berliinis prof. Elly Recke juures, hiljem olin Itaalias Milaanos prof. Ferrari stuudios. . .

Helene Lepper esines 1925 aastal Tallinnas "Estonias" ooperis "Aida" külalisena Amnerise osa, samuti "Padaemandas" Paulinet. Tookord oli pr. Lepperi lavanimeks Helene Heine, tema neiupõlvenimi on Roos. Kunstnik, kelle kaunis mezzosopran äratas tähelepanu, esines sageli kontsertidel Eestis, Soomes, ringhäälingus jne. Saksamaal kuulus lauljatar "Grosse Schauspielehaus ansamblisse, kus tuli täita teatri vokaalseid ülesandeid.

Saksamaalt naasis kunstnik kodumaale a. 1928 ja asus pedagoogina tegevusse, esinedes ka edaspidi vahetevahel.

Põgenikuna sattus Helene Lepper perekonnaga jälle Saksamaale, kus ta jätkas pedagoogilist tegevust kuni Rootsi tulemiseni.

Põllumeeste Kogude Stockholmi osakonna koosolekult 5. aprillil. Istuvad vasakult: esimees O. Muruk, Keskjuhatuse abiesimees A. Estra, juh. asemik P. Puusepp ja abiesimees F. Jungermann. Seisavad: kassapidaja H. Leis ja juh. asem. V. Roomann. Pildilt puuduvad P. Tarkpea, P. Pukk ja V. Pielbusch.

EPK Stockholmi osak. pidas aastakoosolekut

Põllumeeste Kogude Stockholmi osakond pidas 5. aprillil oma aastapeakoosolekut Esinduse ruumides, kus koosoleku avas Keskjuhatuse abiesimees Annus Estra. A. Estra oma avakõnes teatas, et vanast juhatusest on järgi jäänud ainult kaks — õpetaja E. Tõldsepp ja H. Leis, neist esimene asunud Gotlandile ja palunud end jätta Stockholmi nimekirja edasi.

Oma sõnavõtus mainis Estra kuivõrd oluline on praeguse pahempoolsuse moeajastul säilitada ideid ja neid edasianda, sest eestlane on põhiloomult individuaalne ja kodanliku mõtlemisviisiga, kes ei salli korralagedust ega ebamäärast ühiskonda. Ta andis edasi ka mõttekaaslaste tervitused USA-st ja Kanadast.

Koosolekut rakendades valiti juhatajaks A. Estra ja protokollijaks O. Muruk, mille järele koosoleku juhataja andis sõna agr. Tõnis Kintile. T. Kint andis ülevaate välispoliitikast ja selles võitluses osatähtsuse omistanud põllumeeste kogudest, mille järele oli pikem sõelumine tegeliku koostöö rakendamise üle Rahvusnõukogus esinevate põllumeestega. T. Kint mainis positiivselt koostööd esinevatel Esinduse valimistel ja et Esindus, kui paguluses olev organ on vajalik. Need mõtted lubas ta edasi anda ja läbi arutada.

Osakonna juhatus valiti järgmiselt: esimees — O. Muruk, abiesimees — F. Jungermann, kassapidaja — H. Leis, kirjatoimetaja — P. Tarkpea ja kirjatoimetaja abi — P. Pukk. Juhatuse juurde valiti Eskilstuna esindajana V. Pielbusch. Asemikud: E. Vares, P. Puusepp ja V. Roomann. Revisjonikomisjoni valiti: M. Järis, E. Joandi ja T. Arumaa.

Läbirääkimistel võeti elavalt sõna ja esitati palju ettepanekuid. Uute kavade arutamine otsustati jätta 18. aprilli koosolekule. Kõigi kõnelejate poolt tervitati noorte jõudude kaasatulekut ja lahkuti optimistlikus vaimus.

EPL 21. aprillil 1970

MURNIKOVID

Kanada valitsuse reageeri protestide puhul Ottawa N. Liidu suursaatkonnas tegelate "spetsialistide", m.h. eesti keelt kõneleva "pagulaste eksperdi" Murnikovi suhtes oli tähelepandav: diplomaatilises korras anti saatkonnale teada, et Kanada valitsus ei pea vajalikuks ega sobivaks agentide spetsiaaltegevust nii parlamendiliikmete kui ka põgenike juures. See kõik tuli toime sellega, et ametivõimudele esitati sellest "spetsiaaltegevusest" veenvaid andmeid ja ülevaade. Meile on kõigile teada, et kõikides vene saatkondades tegutsevad oma "murnikovid", ka siin Rootsis, kus ilmselt tegevuseesmärgid on sarnased ja ka tegevusmeetodid.

Nagu Kanada-uurimustest selgub, on saatkonna eriametnikul tekkinud kontakt paguluses elavate eestlastega eeskätt raudeesriide-liikluse taustal. Külastused läänes külas viibivatele "oma kodanikele" nende heaolu selgitamiseks, annavad legitiimse põhjuse kontakti saamiseks ka nende omastega, on toodud kodumaalt tervitusi, pakke ja pakutud oma abi mitmesugustes kodumaa-probleemides. Nagu on selgunud, on nende kontaktide jooksul osavalt puistatud informatsioone ja lauseid, mis suust-suhu-rääkimisega on tsirkulatsiooni sattunud ja mõjunud mõnigi kord sisemisi häireid eesti ühiskonnas ja lõhesid tekitavalt.

Stockholmis on Villagatanil juba aastaid esinenud eesti keelt kõnelevad eriametnikud, kes kannavad mitmesuguseid diplomaatlisi või konsulaarseid tiitleid, kuid kellede tegevusväljaks ilmselt on eesti ühiskond Rootsis. Kui esimesed sellelaadilised "spetsametmehed" jäid võrdlemisi isoleerituiks algusaastatel, siis aastate jooksul on siia saadetud ikka siledamaid ja lihvitumaid mehi, välja valitud sharmuofensiivideks, abivalmid, mõistvad, nagu mõnedki nendega kohanud ütlevad. See võime euroopalikult ja eestimehelikult esineda on teinud nende töö kahtlemata kergemaks, kuna viisakusele vastatakse tavaliselt viisakusega. Neile on vahetevahel abimehigi saabunud eriülesanneteks, kas siis ekskursioonide ridades, läbisõidureisijate näol või Helsingist, kus TASS peab oma ja "Tallinna raadio" korrespondenti, akrediteeritud ka Rootsi raadio-TV juurde. Millised on need jutud, mida need ametmehed kohtamistel eestlastega räägivad, on lähemalt uurimata. Kahtlemata ei puudu aga neilgi võimalused teatud mõtete ja "uudiste" lansseerimiseks. Igal juhul on mõnigi kord liikunud ideesid, mis ilmselt on soodsad okupantidele. Siin ei saa mööda minna ka kõigist nendest jutudest, mis kodumaal tihti liikuma pannakse "Rootsi-reisijate" jutudena ja milliste otseseks eesmärgiks on halvustada juhtivaid poliitilisi inimesi paguluses.

Kanadas tekkinud reaktsioon oli kahtlemata üllatuseks ka venelastele, kes senini on kõikides maades rahulikult ja "legaalselt" võinud oma asju ajada. Kanada valitsus juhtis suursaadiku Mirshonistheko tähelepanu selgelt sellele, et eriametnike tegevus ei ole soodne mõlema maa headele suhetele. See oli seda üllatavam, kuna praegune Kanada peaminister Trudeau on mõnelgi korral ajanud venesõbralikku poliitikat. Iseasi on muidugi see, kas Murnikovi tegevuse piiramisega eestlased pääsevad nende keskel käivast õõnestustööst. On raske mõõta, kui suurel määral näit. aktuaalne lõhe eestlaskonnas, nii sobiv Moskva perspektiivilt, on Murnikovi & Ko abiga tekkinud. Kuid näib, et üks ja teine informatsioon, saabunud anonüümselt või avalikult, on aidanud kaasa Toronto eestlaskonna meeleolude mürgitamisele. Võib uskuda, et publitsiteet Kanada j.t. maade avalikkuses nende meeste tegevuse kohta avab silmi ja sunnib ettevaatusele neid, keda valitakse "meediumideks" nende enda teadmata.

KLA

SIIT ja SEALT

- **Inglismaal tähistas 75-a. sünnipäeva end. Vändra postkontori ülem J. Kalmus. Juubilar sündis Viljandimaal Vastemõisa vallas Kabila külas. Põgenenult Saksamaale töötas ta Seedorfi laagri emigratsioonibüroos ja asus ise elama Inglismaale, kus ta kuni pensioneerimiseni töötas raamatupidajana Sobell & General Electric juures. Viimasel ajal tegi ta läbi mitu rasket operatsiooni ja on kosumisel.**
- **Stockholmis kihlusid fil. stud Väino Konga ja fil. stud. Helle Õun.**
- **Ohio osariigis Columbuses toimus USA raamatukogude Ida- ja Kesk-Euroopa osakondade esindajate konverents nende maade materjalide ning materjalihankimise probleemide arutamiseks. New Yorgi pearaamatukogu esindas konverentsil dr. Viktor Kõressaar.**
- **Lakewoodis tähistas 65-aastast sünnipäeva kohalik seltskonnategelane Arthur Vinkel. Kodumaal töötas ta viimati Tallinn-Koplis asunud nahavabriku "Olümpia" juhatajana. Põgenes Saksamaale ja asus sealt aastal 1954 USA-sse,kus on töötanud ehitusalal ja praegu eksterminaatorina.**
- **Lakewoodis USA-s tähistas oma teemantjuubelit Elisabeth Tondu. Tema kadunud abikaasa Jaan Tondu oli Tallinna peapostkontori ülemaks, pr. Tondu töötas kino alal. USA-sse saabus Rootsi kaudu.**
- **Chicago esimene eesti kogudus tähistas 20-ndat aastapäeva piduliku jumalateenistusega. Kogudus ostis a. 1961 omale endise norralaste kiriku, mis seati korda. Koguduse vaimulikuks on Elmar Kuusler ja organistiks Hans Laube, kes on ka koguduse esimeheks.**
- **Ins. Rein Malm Göteborgist viibis USA-s, kus ta külastas oma Cicagos elunevat onu. Hiljem siirdub ta USA läänerannikule, külastades m.h. Los Angelesi ja San Franciscot. Ta jääb USA-sse paariks kuuks.**

Helene Lepperi õpilaskontsert

Stockholmi Jakobi kirikus toimub laupäeval, 25. aprillil kell 15 Helene Lepperi laulustuudio 20-nda aastapäeva ja laulupedagoogi enda 40 a. laulutegevuse ning 70-nda sünnipäeva tähistamiseks vaimulik õpilaskontsert.

Konserdil esinevad õpilased Berit Christernin, Ulla-Stina Holltoft, Helvi Klement, Mare Nõmm, Koidu Ventser, Andres Kukk, Sigfrid Loor, ja Aleksander Piht. Orelil Harri Kiisk.

Ärge unustage, et 1. mail algab uus tellimisperiood. Aeg on uuendada terminitellimisi.

EESTI PÄEVALEHT

Berija Katõnist

Algus lk. 1

itaallane, kroaat, rumeenlane, slovakk, soomlane, taanlane, tshehh ja ungarlane.

Nende 12 teadlase poolt koostatud protokollis öeldi: "Tunnistajate avaldustest ja kirjadest, ajalehtedest ja dokumentidest, mis leiti laipade juures, on näha, et hukkamine on toimunud 1940. aasta märtsis ja aprillis."

Teadlaste kinnitusel haudadel kasvavad noored kuused olid viis aastat vanad. Teaduslik uurimine näitas, et need puud olid sinna istutatud 1940. a. kevadel. Ükski kiri, päevik, ajaleht ega muu dokument, mis laipade juures leiti, ei kandnud kuupäeva peale aprilli või mai 1940. Katõni maa-ala oli aga kuni 1941. a. keskpaigani kogu aja punaarmee valduses.

Kuigi venelased süüdistasid sakslasi poola ohvitseride mõrvamises suve lõpul, augustikuul 1941, olid laibad riietatud talveriietesse, kandes villaseid sokke, kampsuneid, saile ja villast ihupesu. Tõend, et mehed olid tapetud talvekuudel. Üks ameerika ohvitser, kolonel-leitnant John H. Van Vliet, kes oli saksa sõjavangis, viidi Katõni. Kolonel Van Vliet pani tähele, et saapad laipade jalas olid suhteliselt väga vähe kulunud. Sellest ta järeldas, et poolakad olid vaid lühikest aega vangis olnud, enne kui nad mõrvati. Kuna nad võeti vangi septembris 1939 ja Katõni piirkond oli venelaste käes kuni 1941. a. suveni, järeldas kolonel, et mõrvas oli süüdi Nõukogude Liit.

Ilmnes veel teisigi tunnistajaid. Poolakas nimega Jerzy Lewszecki teatas ühest jutuajamisest Stalini vanema poja Jakob Dzugashviliga, kui mõlemad viibisid saksa sõjavangis. Lewszecki oli arutlenud poola ohvitseride kadumist ja Dzugashvili oli otsekohe nõustunud sellega, et poolakad tapeti venelaste poolt. "Aga miks mitte, need olid ju intelligendid, meie kõige kardetavamad vaenlased". Need pidid likvideeritama!"

Ameerika kongressi erikomisjon leidis ühe tunnistaja, kes seda mõrva oma silmaga oli näinud. Kuna tema sugulased on veel raudse eesriide taga, ei avaldatud tema nime. Koos ühe preestri ja teise poolakaga see tunnistaja põgenes vene vangilaagrist Pavlishev Bor'is, Smolenski lähedal.

Põgenemisteekonnal nad sattusid Katõni metsas hukkamispaigale ja lähedalt puu otsast jälgisid, kuidas vene sõdurid tõid poola ohvitserid suure augu äärde, sidusid nende käed selja taha, toppisid neil suud saepuru täis ja andsid siis kuklalasu. Laibad heideti auku.

Hilisemad teated Katõni mõrva osas on veel enam süüdistavad. Jaanuaris 1947 poola kohtuminister Herik Swiatkowski tegi Krakovi kohtunikule Roman Martinile ülesandeks toimetada uus juurdlus Katõni kohta. Loodeti, et uurimus ja sellele järgnev kohus vabastab NKVD süüdistusest selles mõrvas. Kuid see kohus jäi pidamata. Martini oli aus mees. Ta mitte ainult ei kinnitanud 12 rahvusvahelise teadlase uurimise tulemusi, vaid ta isegi oli kindlaks teinud ja nimetas nimepidi need Minski NKVD liikmed, kes hukkamist juhtisid. Kaks päeva peale selle, kui Martini esitas oma juurdluse tulemused kohtuministrile, leiti ta oma kodus mõrvatuna.

Lühiteated Ameerikast

- **USA armee uurimiskomisjon leidis, et vähemalt üks-viiendik Vietnami rindel asuvatest ameerika sõduritest suitsetab marijuana uimastustaime kord päevas ja veel suurem protsent on neid, kes seda ainet tarvitavad kord nädalas või harvemini.**
- **USA Rahvuskaardi ülem kindralmajor Winston Wilson avaldas andmed, et 2 aasta pikkune aktsioon neegrite värbamiseks Rahvuskaardisse on täielikult nurjunud;478.860-mehelises Rahvuskaardis on ainult 5487 neegrit, 1,15 prots. koosseisust.**
- **New Yrogis müüdi ühele haruldaste raamatutega kauplejale Johann Gutenbergi poolt trükitud piibel, mille asukoht 1824 aastast saadik oli olnud teadmata ja mis Inglismaalt toodi USA-sse. Ostja maksis haruldase raamatu eest 2,5 miljonit dollarit.**

Norras loodi Vabadusnõukogu

OSLO (EPL) — Oslos on ellu kutsutud World Anti-Communist League (WACL) osakond, mis töötab Norsk Frihetsråd nime all. Oma statuudi kohaselt võitleb Norra Vabaduse Nõukogu igat laadi türanniate ja totalitaarsete ideoloogiate vastu.

Norra Vabaduse Nõukogu on juba korraldanud rea aktsioone Berliini müüri vastu, intellektuaalide surve vastu N. Liidus, Tshehhoslovakkia ja Balti küsimustes. Norra Vabaduse Nõukogu töötab tihedas koostöös European Freedom Council'iga ja Rootsi WACL osakonnaga. Norsk Frihetsråd omab ühise büroo The Norwegian Committee for South- East Asia'ga (NCSEA), mis Norras täidab ka Lõuna-Vietnami informatsioonibüroo ülesandeid.

Elektrilöök tõi surma

LONDON (EPL) — Inglismaal Doncasteris sai 26. märtsil oma korteri vannitoas elektrilöögist surma Theo Sutt, 44 a. vana.

Abikaasa leidis oma mehe koju tulles surnult elektri ventilaatorsoojendaja kõrval. Leinama jäi peale abikaasa veel 7. a. tütar.

Theo Sutt oli sündinud 27. detsembril 1925.

Leinateateid

Adelaides, Austraalias, suri 23. märtsil Elli Johanna Meimer, sünd. 16. märtsil 1904 Tammistes.

Vändras, Eestis, suri märtsikuul Juuli Viire, n-na, Pool, sünd. 23. märtsil 1883 Vändras.

Bristolis, Inglismaal, suri 2. aprillil J. Kuik, sünd. 21. jaan. 1910 Eestis.

Ilmus

Heinrich Laretei
Saatuse
Mängukanniks
mälestusi, 264 lk.
Hind köit. kr. 24:—,
br. kr. 18:—
EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV
Fack 1, 220 03 Lund
Pg. 43 37 71

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV

Lugeja kirjutab

Stig Järrel ja USK

V. a. EPL toimetus! — "Ma ei saa öelda, et mul on tõeline usk, üks tõeline Jumal, kelle taha saan end peita." Nii ütles tuntud rootsi näitleja Stig Järrel hiljuti oma jutluses Ulriksdal'i lossikabelis 12/4 70 (referaat Expressen'is 13/4-70, lhk 8).

Paistab, et Stig Järrel arvab, et usk Jumalasse on tegelikult sama kui aralt pakkupugemine eluraskuste eest. Stig Järrel on rootslane, aga vaade mida ta väljendas, ületab rahvuspiirid: selle vaate pooldajaid leidub kindlasti ka eestlaste hulgas. Sooviksin selle tõttu siin esitada mõnda mõtet selle arvamuse kohta.

Eks kõige mõistlikum ja ka lihtsam tee, kui tahame omada teadmisi ristiusu kohta oie, et uurida Jeesuse elu ja isiksust. Nii oleme alati usu tuuma juures.

Jeesus uskus Jumalasse. Kui ülal mainitud vaade on õige, peaksime Jeesuse juures leidma argust ja eluraskustest eemale põgenemist. Kas aga leiame seda sealt? Jeesuse elu vaadeldes tulevad hoopis vastupidised tõsiasjad esile:

Meile kõigile meenuvad haiged, leinajad ja ahastajad, kes kogu aeg teda ümbritsesid ja meenutasid talle elukarmust. Samuti mäletame kuidas ta vabatahtlikult läks tagasi Jerusalemma, kuigi ta teadis et linn oli täis ta vastaseid. Lõpuks on vaid vaja nimetada tema viimseid päivi. Raske on ette kujutada suuremat kindlust ja julgust olukorras kus sõna eluraskus on liiga nõrk et seda saaksime kasutada.

Mõni ehk küsib, kas Jeesus siiski mitte ei jooksnud vaimselt pakku, kuna ta otsis tuge oma usust Jumalasse. Kui seda arvata, siis peame ka nimetama seda ärajooksmiseks näljakannatuste eest, kui meie toitu võtame kui meil on nälg. Jeesus uskus et Jumal oli tema ja kõikide hingede nälja kustutaja.

Kui nüüd Jeesus küll elule silma vaatas, mida aga öelda tema järglaste kohta? Kas usklikud ei peida ennast võgeva Jeesuse selja taha? Vastus on, et võimatu on usklikul ennast nii peita, sest Jeesus nõuab et need kes temasse usuvad peavad teda järgima "kitsal teel", ja samal viisil kui tema vaatama maailma õudsustele silma, jõudu saades selleks samast jõuallikast. Need kes vaatavad tagasi, kes on mugavad, kes ei julge või viitsi kodusid, omakseid ja isegi elu jätta, kui ustavus Jumalale seda nõuab, selliseid Jeesus ei tunnusta mitte oma järglasteks.

Olen püüdnud nende ridadega esile tõsta, et usk Jumalasse ei tähenda mitte vaimuliku karguga käimist, vaid otse vastupidi elule silmavaatamist kõrgema teadlikkusega ja suurema jõuga kui muidu.

LEMM A. PROOS
FARSTA

Oskar Lillendal:

"KAKKAJA KALKA"

Möödunud pühapäeva õhtul oli tv-publikul võimalik tutvuda ühe vene kommunistliku filmitoodagu standardtootega, filmiga "Tähepilet" aastast 1962. Sellest filmist on paaril puhul varemalt olnud juttu ühenduses samanimelise teosega. Filmi tegevus kulgeb kolmes paigas: Moskvas, Tallinnas ja Hiiumaal Ristna kalurikolhoosis (nagu seda filmis esinenud teeviidast võis arvata). Nägime põgusalt Tallinna Pikka ja Lühikest Jalga, suprelranda, tüki Virumaa klindialust kallast ja mitmeid interiööre Tallinna lokaalidest. Viiksatasid eesti laulupeolised 1961 a. laulupeolt, laululava inimmurruga ja mõnda muud. Kõige selle taustal libiseb nelja Moskva koolilõpetanu nooruki — kolme noormehe ja ühe tüdruku nõukogudelik igatsus kaugete randade järele — sõnadega väljendatamatult, kuid teoses kaudselt mõista antult vaba läänemaailma järele, mida kõnesoleval juhul pidi asendama Tallinn, kui läänelisim linn läänelisima hõngusega N. Liidus. Kaugemale lavastaja Aleksander Zarkij tõenäoliselt ei julgenud minna. Noorte soovid on väga piiratud, kuna neil on vähe raha, nad on väga noored ja nende teadmised lääne-maailmast on hüpoteetilised, ja mingiks avastusterohkeks ekspeditsiooniks see reis ka ei kujune. Rahad otsas, minnakse tööle ühele kalurkolhoosi traallaevale ja üks noortest püüab mõnele Tallinna ajalehele määrida kaela mõnda oma luuletust. Üks poistest on armunud Galjkasse — seiklejatega seltsinud tüdrukusse (meeltülendav on näha sellist platonismi veel tänapäeval!), kes unistab teatrikooli pääsemisest. Tüdrukule on tekkinud Tallinnas uus austaja. Sellega on toodud filmi sisse ka õnnetu armastuse motiiv ja seda ei lahenda ka kalurkolhoosist leitud Ulvid ja Lindad.

Kuid siis saabub sügis, meri muutub tormiseks, Galjka tuleb kah kalurikolhoosi oma poisile järele ja anub andestust. Noored sõidavad tagasi Moskvasse. Maja, kust nad kevadel lahkunud, on vahepeal lammutatud, s.t. dialektika loogika kohaselt seda, et hakatakse nüüdsest peale elama uut elu, uues ja paremas korteris, pääsetakse kõrgemasse õppeasutusse õppima, avanevad "tohutud võimalused" kõigi võimatuste maal ja "vsjoo stanet lutshe i vesseleeje" (kõik muutub paremaks ja lõbusamaks).

Tähelepanelikus vaatajas äratas see film mõnesuguseid huvitavaid refleksioone. Lähimalt ja usutavamalt on neid suutnud esitella Svenska Dagbladeti retsensent Margareta Sjögren SvD 13. apr. numbris ilmunud retsensioonis "Kyskt ryskt" (Vooruslikult veneline).

"Ei esine midagi garanteeritumalt vooruslikumat, korralikumat ja viisakamat kui nõukogude-vene standardfilm. Selles ülistatakse tööd, armuseiklused on arglikud, tantsitakse paadisillal ja tüdruk küsib poisilt, kas sellele meeldib kolhoos. Ükski põrunud ja kinnise aruga rootsi kodanlasenärakas, vaadates seda vene filmi, vaevalt võis jätta endamisi unistamast, et teostuks võimalikult pea selline sotsialistlik pööre siin Rootsiski — pööre, mis korrapealt pidurdaks kõigi poliitiliste seksuaalradikaalide ehtrootsilised lahtiriietumisfilmid ja näeks kõiki neid radikaale töölaagrisse aetavat.

See, kes tulnuks sellise filmi käsikirjaga mõnesse segamajanduslikku Rootsi filmikontorisse, oleks seal väljanaerdud."

Selle filmi naersid välja selles filmis endas (meenus Hugo Raudseppa "Sinimandriast" — "See polnud ju sugugi teemis, et autor saab peksa omaenese poeemis"...) sissekistud eestlastest näitlejad, kes (võimalikult, et tehtult) kõnelesid sellist eestilist lalalõualist vene keelt, et lausa lust oli kuulda. Moskva poiss nukrutseb viinalauas, et Galjka on kadunud. Seepeale küsib eestlasest lauakaaslane: "Kakkaja kalka?!" (Missugune Galjka?). Muudki eestikeelsed repliigid olid omal. Omal kohal ja väga õnnelikult oli kellegi kohaliku venelase poolt "jeestikeeles" esitatud küsimus.

Peab tunnistama siiralt: nii head N. Liidu nooruse ja venekommunistide intentsioone propageerivat filmi on harva nähtud. Üks ehtne "kakkaja kalka."

Jälle anonüümlendleht Kanadas

Kas suvi sumbutab vennavaenu?

TORONTO (EPL) — Toronto eestlaskonnas on jällegi kodurahu häiritud ja meeled elevil. Möödunud vabariigi aastapäeva aktusel RVN esimehe Heinsoo pateetiline üleskutse kõigile organisatsioonidele koostööks ja üksmeeleks tundub nüüd hüüdja häälena, sest varsti pärast seda ilukõnet tulid sündmused, mis võinuks tulemata jääda. Jutt on nimelt ühe kodumaise vähenõudlikust opereti-katkekesest, mille Segakoor oma lõbusal meeleolu-õhtul lavale tõi. Et see teatava ringkonna poolt välja kutsus demonstratsiooni plakatitega Eesti Maja ees, teiste sõnadega end väljendas võitluses vend venna vastu, see on ajakirjanduse kaudu kaugemalgi teada. Teada pole aga selle sündmuse kõige hilisem jätk — trükitud kujul anonüümse lendlehe levitamine.

Lendlehte, mis kannab nimetust "Laanelill — ballaad moodsast Trooja hobusest" on möödunud nädalast alates levitatud mitmel viisil ja see on sisult üks kõige labasem väljaanne, mis eesti pagulased üldse trükkinud. Algelisest vemmalvärsist maha jääv "trükis" mõnitab enam kui kümmekonda inimest, kes "Laanelille" lavaletoomisega seotud, kusjuures rünnaku terav ots on suunatud Roman Toile. Viimast nimetatakse reeturiks ja soovitakse, et ta kodumaale, tagasi läheks!

Ülla ja toon, kuidas anonüümses lendlehes kohalikke sündmusi ja nendega seotud inimesi mõnitatakse, on tekitanud Torontos üldise pahameele ja hukkamõistu. Lendleht on illustreeritud Joann Saarniiti karikatuuriga mis kujutab frakis dirigenti suure lille ees, mida katab plakat pealkirjaga "Eesti muusika — Stalini auhind 1948."

Üldse on praegu torontolaste leivanakaks kõneaineks muusika-küsimused ühenduses "Laanelillega" ja hiljutise Meeskoori kontserdiga, kus oli kavas mitu N. Eesti helilooja tööd. Ühelt poolt arvatakse, et meie ei tohi ühtki kodumaal loodud muusikapala esitada, teiselt poolt õigustatakse et meie ei tohi ühtki kodumaal loodud muusikapala esitada, teiselt poolt õigustatakse seda tingimusel, kui kodumaised laulud pole propagandalised ja kui nende loojad poole seotud "juhtivate kohtadega" ja ei kanna teenelisi nimetusi. Kogu küsimus pole uudne, kuid selle käsitlus on akuutselt terav sellepärast, et küsimust seotakse Roman Toi nimega, kellel vaidlematult on väga suured teened muusika elu juhtimisel ja korraldamisel. Kuidas käärimine ükskord läpeb, näitab tulevik. Õigustatult oodatakse avalikkuses ka Toi enese selgitust ja põhjendust, miks ta tühise "Laanelille" üldse publiku ette tõi.

Samaaegselt on päevaprobleemiks N. Liidu saatkonna-Ametniku Murnikovi affääride paljastamine Kanada valitsusvõimude juures, millele kaasa aitas RVN reageerimine eesti keelt valdava Murnikovi urgitsemiste pidurdamiseks.

Tõenäoliselt ei pääse Murnikov enam Toronto eestlaste kodudesse ja kui ta vene võimude poolt kodumaale tagasi kutsutakse, on RVN kindlasti väärika tööga toime tulnud. Mingi "kasu" on Murnikovi küsimuse päevakorda kerkimisel juba käega katsutav — RVN olevat hakanud saama kaasmaalasteilt senisest enam toetussummasid oma tegevuse, kulude katteks. Torontolaste üldine arvamine on Murnikovi küsimuse puhul selline, et sellega paranes tuntavalt ka RVN autoriteet ja prestiizh, kuna kavandatud "Sõnasilla kodumaale" ja kultuurikonverentsi edasilükkamine ja muud sammud tekitasid arusaamatusi ja kõhklusi RVN vastu.

Üldine torontolaste arvamine kõigi eelpoolsete ebameeldivate sündmuste puhul on aga siiski lootusrikas. Pahandused, arusaamatused ja nägelemised ei meeldi enamikule. Nende likvideerimine ja unustamine pole võimatu siis, kui kõik asjaosalised tühiste asjade pärast pead tulle ei topi ja rohkem kainemat ja arukamat mõtlemisviisi harrastaksid.

Sellest tunnetusest olenevalt ongi suurel osal torontolastel mõtted suunatud eelseisvale suvele, mil nädalalõppudeks maale sõidetakse linnatolmu selja taha jättes. Õieti algavad torontolaste suvilasse sõidud juba üsna varsti, oleksid võibolla juba alganudki kui kevad nii visalt ei tuleks nagu tänavu. Päris-kevade kätte jõudmisel lõpevad linnas igasugused seltskondlikud üritused ja koosolekud, mis tänavu toimub maikuu teisel päeval.

Teiseks maiks on nimelt kokku kutsutud Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu kevadine üldkoosolek, mis tõotab kujuneda üsna sõnarikkaks ja pingeliseks, kuna sellel koosolekul tulevad arutusele kõik talvisel hooajal toimunud sündmused koos hinnangu tegemisega, kas keskorganisatsioon on oma asju ja tegevust hästi või halvasti teinud.

Südasuveks on tänavugi ette nähtud kaks suurt suvist pidustust — Seedrioru pidustusena ja Toronto eestlaste suvepäevadena. Viimaseid ei saada tänavu enam korraldada kaunil Hobuse-raua-orul, kuna selle omanik keeldus oma maaala suvepäevaks andma. Kuidas suvepäevade uus asukoht umbes 75 miili kaugusel suvepäevalastele meeldib ja kuidas üldse suvepäevad toimuvad, on praegu raske öelda, sest talviste sisesündmuste mõju neile on tunda juba praegu, mil suvepäevade ettevalmistused käimas mõningate komplitseeritud raskustega.

Samaaegselt ootavad torontolased veel kolmandatki suvist sündmust rahvusvahelise karnevali näol, mis möödunud aastal esmakordse üritusena kenakesti korda läks Toronto Eesti Majas. Tänavu tõotab see veelgi ulatuslikumaks kujuneda, sest Eesti Majas korraldatakse üheaegselt soomlaste ja eestlaste karneval — soomluse ja eestluse tutvustamiseks kanadlastele.

Aug. Koern 70-aastane

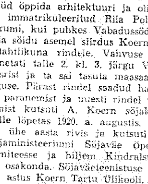

August Koern

27. aprillil võib diplomaat, eesti esindaja Taanis ja aktiivne töömees ühiskondlikul ja poliitilisel alal, saatkonnanõunik August Koern tagasi vaadata oma seitsme aastakümne elutööle.

August Koern sündis Viljandimaal taluperemehe pojana. Kooli saadeti noor Koern aga Tallinna, kus ta lõpetas Gustav Adolfi gümnaasiumi 1918. a. kevadel. A. Koern kavatses nüüd õppida arhitektuuri ja oli juba immatrikuleeritud Riia Politehnikumi, kui puhkes Vabadussõda ja Riia sõidu asemel siirdus Koern vabatahtlikuna rindele. Vahvuse eest annetati talle 2. kl. 3. järgu Vabadusrist ja ta sai tasuta maasaamise õiguse. Pärast rindel saadud haavade paranemist ja uuesti rindel võitlemist kutsuti A. Koern sõjakooli, mille lõpetas 1920. a. augustis. Teenis ühe aasta rivis ja kutsuti siis Sõjaministeeriumi Sõjaväe õpetuskomiteesse ja hiljem Kindralstaabi VI osakonda. Sõjaväeteenistuse kõrval astus Koern Tartu Ülikooli, mille õigusteaduskonna lõpetas 1927. a.

Nüüd algas ka A. Koerni tegevus välisteenistuse alal, algul 2 aastat Tallinnas sekretärina välisministeeriumi juriidilises büroos, siis saatkonna atasheena Berliinis 1929-1932. Siis jälle Tallinnas välisministeeriumis 2. ja 1. sekretärina, konsulaarbüroo juhatajana ja viimane pooleteist aastat protokolliülemana. Siit määrati ta saatkonnanõunikuks Varssavi, kus viibis 1936-1939. Sealt viidi A. Koern üle Kopenhaageni kui chargé d'Affaires, kus ta senini on asunud. Kuigi Taani vormiliselt enam ei tunnista Eesti esindaja diplomaatilist staatust, on A. Koernile siiski kogu aeg olnud ka välisministeeriumi uksed avatud niihästi praktiliseks asjaajamiseks ja vahel ka poliitilisteks aktsioonideks. Alates 1949. a. on A. Koern töötanud Taani riikliku raamatukogu teenistuses.

A. Koerni peaülesandeks Taanis on siiski olnud kõigi nende aastakümnete kestel esindada eesti kesk- ja võitlusorganisatsioone, kaasa lüüa kohalikes kohalikes eesti organisatsioonides ja olla eesti sidemeheks nende Taani organisatsioonide juures, kes tabutsevad Balti riikide ja laiemas mõttes ikestatud rahvaste probleemidega.

Nii näemegi A. Koerni tegutsemas Eesti Seltsis Kopenhaagenis, ta on ka kolme balti seltsi poolt moodustatud Balti Komitee esimees. Ta on pikka aega olnud Eesti Rahvusnõukogu Taani Esinduse esimeheks ja selle materjalide ja informatsioonide levituskeskuse tegelikuks juhatajaks. Ta on samuti olnud pikemat aega Assembly of Captive European Nations esindajaks Taanis, samuti esindab ta Taanis Balti Komiteed Stockholmist. Ta on korraldanud suure arvu pressikonverentse, pidanud loenguid Eesti üle arvukates Taani ühingutes, riiklikus seminaris Skaarupis ja samuti Aarhusi ülikoolis. Igat laadi suuremates ja väiksemates aktsioonides, mida balti ja ikestatud rahvaste kasuks Taanis on korraldatud, on alati olnud vaja A. Koerni poliitilist ja praktilist abi ja tihti eestvedamist. Käesoleval aastal valiti A. Koern ka Europaliikumise Eesti Rahvuskomitee esimeheks.

A. Truuberg 60-aastane

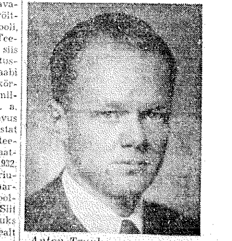

Anton Truuberg

Teisipäeval, 21. aprillil sai 60-aastaseks laevareeder Anton Truuberg. Juubilar kuulub akadeemiliselt korp. Fraternitas Esticasse.

†

Meie kallis isa

Preedik Poopuu

* 14. 3. 1898
† 16. 4. 1970

Mälestavad

LAPSED

Matusetalitus Oskarshamnis
24/4 1970 kl. 14.00.

Oma armast

Elmar Reiman'i

mälestab tema surma seitsmendal aastapäeval

ABIKAASA